

Малюнок як засіб вираження емоційного стану дітьми дошкільного віку

ENG: The drawing as a means of expressing the emotional state of preschool children

Дитячі малюнки мають велике значення для дорослих, адже вони в такий спосіб висловлюють свої страхи, мрії і бажання. Адекватна, така, яка відповідає дійсності, інтерпретація малюнка дитини може сприяти ефективній діагностичній та психотерапевтичній роботі з ними, тому часто використовуються як діагностичний інструмент психотерапевтами, батьками для оцінки когнітивних, особистісних характеристик, психічної зрілості. Дитина використовує образотворчу діяльність як спосіб осмислення дійсності і своїх взаємовідносин з нею тому так, як їй важко вербалізувати свої проблеми й переживання. Тому в нашому дослідженні доцільно говорити про поняття «проективний малюнок», адже дитина підсвідомо репрезентує картину внутрішнього світу. Так, суттєвою ознакою проективних методик є вмикання механізму проекції, яка на думку Франчека, полягає в приписуванні власних мотивів і почуттів на інших, у нашому випадку на предмет. К.Маховер досліджувала механізм особистісної проекції в малюнках. На її думку, концентровані переживання при малюванні людської фігури свідчить про тісний зв'язок між намальованою фігурою та особистістю автора. Також досвідчений фахівець із проективних малюнків Т.С. Яценко[3] відзначає, що малюнок надає можливість дитині виразити свої почуття, передати психологічні якості й особливості, міжособистісні відносини, власні зміни.

Проте не завжди дорослі правильно розуміють що хотіла дитина передати завдяки своєму творі, що вона хотіла зобразити насправді. Це в свою чергу заважає оцінити психологічний фон взаємин з близьким оточенням і вчасно вжити необхідних заходів.

Для дослідження особливості інтерпретації емоційного стану дітей, вираженого в малюнках, нами буде проведений експеримент, який буде проходити у 2 етапи. На першій фазі дітям віком від 3 до 5 років пропонується намалювати малюнок на вільну тему, перед цим ми перевіримо їх емоційний стан (за тестом Люшера). На другій фазі стимульний матеріал, створений дітьми, буде інтерпретуватися дорослими, при чому їх завданням буде визначити в якому емоційному стані перебувала дитина в момент малювання. Емоційний стан дорослих до і після перегляду і аналізу малюнку також діагностується методикою Люшера. Після того результати дітей по тесту Люшера ми порівняємо з інтерпретацією, наданою дорослою.

Література

1. Маховер К. Проективный рисунок человека. – М.:Изд.Смысл, 2003.
2. Яценко Т.С. Методы активного социально-психологического обучения: Метод, рекомендации для студентов педагогических институтов. - 4.2. - К.:ПУМК, 1991.- 56 с.
3. Frąchek A. Projekcyjne techniki badania osobowości. In: L.Wołoszynowa (Ed.). Materiały do nauczania psychologii. Seria III, t.1. Warszawa: PWN, 1965.